

[Fr. Dalgaard.]

Vilkaar som det sociale Byggeri. Det er ifølge Forslaget underkastet Huslejekontrol, og det noterer jeg naturligvis med Tilfredshed, men der er jo ogsaa andre Restriktioner.

Med Hensyn til Normalvedtægterne har jeg, som den højtærede Minister ogsaa gjorde opmærksom paa, ikke fordybet mig særlig deri, fordi ogsaa jeg mener, at der i Udvalget bør kunne finde en saglig Drøftelse Sted af de paagældende Forslag. Jeg skal her kun sige, at jeg erkender, at disse Vedtægter juridisk og foreningsmæssigt sikkert nok er bygget særdeles fint op, men med de virkelig praktiske Boligproblemer har disse Normalvedtægter ikke meget at gøre, og der er positive Modsigelser i dem. Men alt det skal jeg komme tilbage til i Udvalget.

Det, jeg imidlertid har hæftet mig særlig ved i Normalvedtægterne, er Bestemmelsen om, at Lejerne og ikke Samfundet skal have Andel i Prioritetsafdragene. Det mener jeg er forkert. Jeg udtrykte mig saadan, da jeg havde Ordet første Gang, at naturligvis saa jeg hellere, at Lejerne fik Andel i Opsparingen, end at private løb af med den, men bedre var det — saaledes som Ordningen er efter den nuværende Lovgivning, og som det Bjerregaardske Udvalg foreslaar —, at alle disse Opsparinger gik til Boligformaal; det er bedre, end at de private Lejere faar den. Og saa spurgte jeg, og det fastholder jeg, at dersom de Lejere, som bor i de sociale Boligselskaber, skal have Andel i Prioritetsafdragene: hvorfor skal de private Ejeres Lejere saa ikke have Del i Prioritetsafdragene? Hvorfor skal Kommunernes Lejere ikke have Del i Prioritetsafdragene? Som en almindelig Betragtning med Hensyn til disse Afdrag er det jeg siger: naar Samfundet ved sin Støtte af Byggeriet, hvad enten det er socialt, eller det er privat, har tilvejebragt Mulighed for disse Overskud, disse Opsparinger, bør det være Samfundet og ikke de private, som løber af med denne Fortjeneste.

Over for de forskellige Medlemmer af det Dahlgaardske Udvalg, der alle sammen var utilfredse med den Sammenligning, jeg drog mellem det Dahlgaardske Udvalgs Betænkning og det Bjerregaardske Udvalgs, skal jeg sige, at jeg fortsat mener, at det Bjerregaardske Udvalg har gravet dybest ned med Hensyn til de foreliggende Problemer. Selvfølgelig ikke alene skal jeg være, men er ogsaa bekendt med de to tidligere Betænkninger, der foreligger fra det Dahl-

gaardske Udvalg. Den om det spredte Byggeri var jeg for Resten sporadisk inde paa i mit første Indlæg. Herom vil jeg kun sige, at efter min Mening — og det sagde jeg ogsaa noget om før — lægger Betænkningen om det spredte Byggeri alt for stærk Vægt paa Parcelbyggeriet og negligerer i for høj Grad Etagebyggeriet. Og med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt det er mere eller mindre socialistisk at bo i Etagehuse end i Rækkehuse og Parcelhuse, skal jeg sige, at det er der selvfølgelig intet om. Hvad Hr. Kaastrup har faaet optaget som Kronik i „Social-Demokraten“, hæfter hverken jeg eller mit Parti i nogen som helst Grad for. Det er naturligvis lige saa rigtigt og lige saa godt at bo i et Parcelhus som i et Etagehus, men det, jeg sagde — og det Synspunkt fastholder jeg — var dette: vil man virkelig komme den aktuelle Bolignød til Livs, maa man sætte ind med Etagebyggeriet, for det er det, som mest effektivt løser Problemet for os.

Jensen-Broby: Jeg skal kun komme med nogle korte Bemærkninger til det ærede Medlem Hr. Fr. Dalgaard. Det ærede Medlem sagde i sin første Tale, at de sociale Selskaber kan bygge bedre og billigere end de private. (Fr. Dalgaard: Det er rigtigt!) Det ærede Medlem Hr. Fr. Dalgaard gentager: det er rigtigt. Jeg vil vove at paastaa, at det er det ikke, for naar man regner det hele med, kan de private bygge lige saa billigt. Naar man tager hele den Administration, som Selskaberne har, naar alle Udgifter bliver indregnet, mener jeg, at de private kan bygge lige saa billigt, og at de ogsaa gør det. Men naar det private Byggeri er gaaet i Staa under Krigen, er det, fordi de private Bygherrer ikke har kunnet faa Materialer. Forud for Krigen byggede de Halvdelen af det, der blev bygget, men senere har de efter min Mening ikke kunnet faa Del i den Tildeling af Materialer, der har fundet Sted, og derfor er det private Byggeri gaaet i Staa under Krigen. I denne Forbindelse takker jeg den højtærede Indenrigsminister, fordi han nu vil foretage en Undersøgelse af Fordelingen af de Byggematerialer, som vi har til Raadighed.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Etagehuse og Parcel- og Rækkehuse ser vi jo forskelligt paa det. Maaske har det ærede Medlem Hr. Fr. Dalgaard Ret i, at der kan fremskaffes flest Lejligheder, hvis man bygger Etagehuse. Men paa den anden Side mener jeg — og sikkert Flertallet her i Salen —,